

Muusikaõpetuse ainekava

Õppeaine õpetamise eesmärk

Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada õppijas huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem, mille kujunemist toetavad ainekavas kirjeldatud osaoskuste (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine) õpitulemused kõikides kooliastmetes. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud.

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusika kuulamine,
- 4) muusikaline liikumine,
- 5) muusikaline omalooming.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks.

Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks. Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks. Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on **kooli kontserdieluse osalemine**, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana. Muusikaõpetust kavandades ja korraldades leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, kontsertide jm esinemiste kavandamine, töötoad jms)

Õppeprotsessi tagasisidestamine

Hindamise eesmärk muusikas on toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi leidma isikupäraseid ideid ja loovaid lahendusi ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvale muusikaharrastusele; juhtida ja toetada õpilasi haridustee valikul muusika valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgnevat õpet kavandades. Hinnates lähtutakse kooli õppekavas kirjeldatud põhimõtetest ja nõuetest.

Õppetegevuse käigus motiveeritakse õpilase arengut vahetu suulise tagasiside kaudu, tuues välja soorituse positiivsed küljed ning andes edasivõivat nõu. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks.

Õpitulemusi hinnatakse hindamisjuhendile eristavalt või sõnaliste hinnangutega (1. klass). Õpilased peavad teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Hindamisel tagatakse õpilasele võimalikult toetav keskkond.

Osaoskus: laulmine

Õpitud repertuaari esitamisel hinnatakse laulu esituse rütmilist täpsust ja võimetekohast intoneerimist, laulusõnade omandamist ja diktsiooni, väljendusrikkust, püüdlikkust ja õiget kehahoidu. Hindamisel saab arvestada lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele:

1. aktiivset osavõttu ühislaulmisest;
2. õpilase arengut üksi ja/või rühmas lauldes;
3. muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist lauldes;
4. õpilase osalemist koolikooris, esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel, võistlustel, muusikaolümpiaadil, laulupäevadel ja laulupeol.

Osaoskus: pillimäng

Hindamisel saab arvestada lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele:

1. aktiivset osavõttu pillimängust;
2. õpilase arengut üksi ja/või rühmas pilli mängides;
3. muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist pillimängus;

Osaoskus: muusika kuulamine

Hindamisel saab arvestada lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele:

1. väljendus- ja arutlusoskust kuulatud muusikast vesteldes;
2. üksi ja/või rühmas töötamist, lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust;
3. muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikat kuulates.

Õppekäigud

Hindamisel saab arvestada lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele:

1. väljendus- ja arutlusoskust kuulatud muusikast vesteldes;
2. muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikat kuulates.

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetuse eesmärk on õpetada õpilasi muusikat vastu võtma, suhtuma positiivselt muusika loomisesse ja muusikakultuuri ning seostada seda erinevate maailmakultuuri suundadega. Muusikaõpetuse põhiülesanded on muusikahuvi äratamine, muusika kogemuse rikastamine, aktiivse ja emotsionaalse muusikataju arendamine, muusika kuulamise ja esitamise oskuse kujundamine, muusikalise kirjaoskuse, kujutlusvõime, rütmide ja liikumiskoordinatsiooni arendamine."

I kooliastme muusikaõppes on kesksel kohal musitseerimine – laulmine, pillimäng ja muusikaline liikumine.

Laulmisega kujundatakse alus muusikatraditsioonide edasikandmisele, mille olulisimaks väljundiks on ühislaul ja esmane koorilaulu kogemuse saamine. Lauldakse valdavalt ühehäälselt, *a cappella* ja saatega. Laulurepertuaari kaudu arendatakse õpilase emotsionaalset laulmist ja pingevaba hääle tekitamist. Ühislauluvarasse kuuluvad laulud, mis seovad erinevaid põlvkondi ja kannavad edasi ühislaulmise traditsiooni säilimist.

Pillimängus tutvutakse keha-, rütmi- ja plaatpillidega ning omandatakse väikekandle ja/või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Kehapilli rakendatakse valdavalt kaasmänguna lauludele. Rütmi- ja plaatpillidel mängimiseks omandatakse esmalt õiged mänguvõtted. Pille mängitakse valdavalt kaasmängudes ja *ostinato*'des. Väikekandlil ja/või plokkflöödil musitseerides kasutatakse esmaseid mänguvõtteid.

Muusikalise liikumise kaudu arendatakse õpilastes julgust end vabalt väljendada. Muusikaline liikumine hõlmab eelkõige laulumänge ja eesti rahvatantse, samuti muusikažanre: marss, valss, polka. Liikumistegevustega tunnetatakse muusika temposid ja dünaamikat ning väljendatakse helikõrguste muutusi. Loov liikumine (loominguline eneseväljendus) võimaldab õpilasel vabalt väljendada kuulatud muusikapala või esitatava laulu karakterit. Arendatakse koos tegutsemise huvi ja oskusi ning õpitakse teineteisega arvestama.

Muusika kuulamises on oluline muusika kuulamisoskuste kujundamine. Õpitakse tunnetama muusika karakterit ja meeleolu, arendatakse fantaasiat. Õpitakse eakohaselt iseloomustama kuulatud muusikateoseid muusikaliste oskussõnade ja loovate väljendusvahendite abil (liikumine, kunst, luule). Tutvutakse laulu või kuulatud muusikapala autori(te)ga.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, *ostinato*'de, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise, muusika visualiseerimise ja tekstide loomisega.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, sh muusikalist kirjaoskust. Õpilaste muusikalist eneseväljendust ja isikupärast esinemisoskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid jms). Laulupeo traditsiooni edasikandmisel tähtsustub õpilaste osavõtt (kooli)koori tegevuses.

Silmaringi avardamiseks, muusikaelamuse kogemiseks külastatakse kontserte ja käiakse erinevatel muusika valdkonnaga seotud õppekäikudel.

Muusikaliste tegevuste kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära. Õppimises ja õpetamises pööratakse tähelepanu hariduslike erivajadustega (sh muusikaliselt andekate) õpilaste võimete arendamisele.

Kooliastme õpitulemused

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansamblis või kooris;
- 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule;
- 4) laulab peast kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus / J. Oro); lastelaulud „Lapsed, tupp“ (eesti rahvaviis / sõnad E. L. Wöhrmann) „Teele, tee, kurekesed“ (eesti rahvaviis / sõnad Fr. Kuhlbars), „Kevadel“ ehk „Juba linnukesed...“ (eesti rahvaviis / J. H. Hermann ja P. Tekkel), „Uhti, uhti, uhkesti“ (eesti rahvaviis / A. Piirikivi), „Rongisõit“ (G. Ernesaks / E. Niit);
- 5) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle;
- 6) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.

Pillimäng

Õpilane:

- 1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates *ostinato*’des ja/või kaasmängudes;
- 2) musitseerib väikekandelil või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades;
- 3) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus..

Muusika kuulamine

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
- 2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- 3) eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka);
- 4) otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust ning muusika kuulamisest;
- 2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused;
- 3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;

- 4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid;
 5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmid ja pausid):

2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JO-võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

ÕPITULEMUS	ÕPPESISU	HINDAMINE		
		ALGTASE	KESKTASE	KÕRGTASE
<u>1. klass</u> - Laulab eakohaseid laste- ja mängulaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. Laulab peast kooliastme ühislaule - Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeoleolu. - Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi. - Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeoleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; tantsib eesti laulu- ja ringmänge. - Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpildidel.	Muusika algab vaikusest Lõpumärk, kordusmärk Esimene lõpp ja teine lõpp Laul Regilaul Refraän. Helilooja, luuletaja Dirigent. Noot, noodijoonestik JO, MI, SO ja RA-aste JO-võti ja JO-võtme asukoht noodijoonestikul. Helikõrgus, käemärk ja astmenimi. Kõlapikkused (samm, jooksen, paus, kaks pulsilööki). Rõhumärk.	Laulutekstide lugemine ning mõistmine konarlik. Helivältuste ja pauside tähenduste mõistmine iseseisvalt lünklik. Liikumismängudes muusikameeoleolu ning ülesehituse tunnetamine keeruline. On tutvunud JO- võtmega, mõistab selle tähendust.	Laulutekste loeb so-ravalt, mõistab nende sisu. Laulab selge diktsiooniga, vähese ilmekusega. Mõistab enamasti helivältuste ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. Mõistab JO- võtme tähendust ning laulab astmemudeleid. Liigub meelsasti muusika saatel.	Mõistab laulutekstide sisu, laulab loomuliku kehahoiu, hingamise, vaba toonitekitamise, selge diktsiooniga ning emotsionaalselt. Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi. Mõistab helivältuseid ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.

- Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. - Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. - Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara. - Mõistab taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. - Tajub ja õpib laulma astmemudeleid. - Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. - Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;	Pulss e. “muusika süda”. Meetrum, takt, taktijoon, taktimõõt.			Liigub meelsasti muusika saatel, tunnetades ning väljendades muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust.
<u>2. klass</u> - Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu. - Laulab eakohaseid lastelaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.	Rahvalaulud ja eesti rahvapillid. Pillilood. Eesti vanarahva tarkused ja kombed.	Laulab selge diktsiooniga, mõistes enamuse laulutekstide sisu.	Laulab loomuliku kehahoiu, hingamise, vaba toonitekitamise, selge diktsiooniga.	Laulab loomuliku kehahoiu, hingamise, vaba toonitekitamise, selge diktsiooniga ning emotsionaalselt. .

• Laulab peast kooliastme ühislaule. • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes. • Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; tantsib eesti laulu- ja ringmänge. • Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. • Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid. • Loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne). • Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. • Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara. • Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.	Rütmid. Astmed (JO, LE, MI, NA, SO, RA, DI, JO'). Mõisted: fermaat, ostinato, tempo Plaatpillid. Kaanon. Heliloojad: Gustav Ernestsaks, Riine Pajusaar, Priit Pajusaar.	Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi õpetaja abiga. Mõistab enamasti helivältuste ja pauside tähendust. Keha-, rütmi- ja plaatpillide kaasmängus esineb takistusi.	Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi. Mõistab helivältuste ja pauside tähendust, kasutab neid muusikalistes tegevustes.	Laulab lihtsalt meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi. Mõistab helivältuste ja pauside tähendust, kasutab neid muusikalistes tegevustes. Loob lihtsamaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel.
--	---	--	--	--

Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.				
3. klass - Laulab eakohaseid lastelaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. - Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeolelu. - Laulab peast kooliastme ühislaule. - Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeolelu ja ülesehitust liikumise kaudu; tantsib eesti laulu- ja ringmänge. - Mõistab JO- võtme tähendust. Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid). - Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Loob lihtsamaid tekste (liisusalmes, regivärsse, laulusõnu jne).	Rütm, meloodia, tempo, taktimõõt Laul, mitmehäälnelaul, tämber Tants Žanr, Menuett, marss, polka, valss, labajalavalss Ooper, ballett Dünaamika Rütmivormid Sidekaar, pidekaar Duur (JO) helirida Moll (RA) helirida Kandlemänguvõtted, plaatpilli mänguvõtted, plokkflööt, mänguvõtted	Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooniga koos teistega. Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi, kasutades relatiivseid helikõrgusi õpetaja abiga. Mõistab enamasti helivõltuste, rütmifiguuride, pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes õpetaja abiga. Suudab arutleda ning analüüsida kuulatud muusikapala üle õpetaja abiga.	Laulab vaba toonitekitamise, selge diktsiooniga üksi ja teistega. Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi, kasutades relatiivseid helikõrgusi. Mõistab helivõltuste, rütmifiguuride, pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. Oskab kirjeldada ning iseloomustada kuulatud muusikapala karakterit küsimuste abil, kasutades õpitud oskussõnavara.	Laulab vaba toonitekitamise, selge diktsiooniga üksi ja koos teistega, väljendades laulu sisu ja meeolelu. Laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi, kasutades relatiivseid helikõrgusi. Mõistab helivõltuste, rütmifiguuride, pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. Oskab arutleda ning analüüsida muusikapala, põhjendada oma seisukohta, kasutades õpitud oskussõnavara.

• Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. • On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus). • Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. • Eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat. • On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega • On omandanud kuuekeelse väikekandle ja/või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides • Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara. • Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. • Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.		On tutvunud kuuekeelse väikekandle ja /või plokkflöödi esmaste mänguvõttega ning kasutab neid õpetaja abiga.	On omandanud kuuekeelse väikekandle ja / või plokkflöödi mänguvõtted ning kasutab neid enamasti musitseerides.	On omandanud kuuekeelse väikekandle ja / või plokkflöödi mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.
--	--	---	---	--

• dünaamika ja muusikapala ülesehitus). • Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat. • Eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat. • On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega • On omandanud kuuekeelse väikekandle ja/või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides • Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara. • Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. • Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. • Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; kasutab arvamust				
--	--	--	--	--

väljendades muusika oskussõnavara.				
------------------------------------	--	--	--	--

II kooliaste

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalseid muusikalisi võimeid arendades ning rakendades erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng.

Muusikatunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Jätkatakse õpilaste vokaalsete võimete arendamist (hingamine, tämber, diapaseon, intonatsioon), arvestades õpilase häälemurde perioodiga. Ühislauluvarasse kuuluvad laulud, mis seovad erinevaid põlvkondi ja kannavad edasi ühislaulmise traditsiooni säilimist.

Muusikalise liikumise kaudu arendatakse õpilastes julgust end vabalt väljendada. Muusikalist liikumist kasutatakse erinevate karakterite väljendamisel ja muusikavormide tundmaõppimisel. Omaloominguliste liikumisimprovisatsioonide kaudu toetatakse loovuse arengut muusikas.

Muusika kuulamises on oluline muusika kuulamisoskuste kinnistamine. Muusika kuulamisel tutvutakse eesti ja teiste rahvaste muusikaga, erinevate muusikažanritega ja muusikainstrumentidega. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasi analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Otsitakse infot heliloojate ja kodukoha loomeinimeste kohta (interpreet, luuletaja jt) ning tutvutakse nende loominguga. Kujuneb kriitiline suhtumine internetis leiduvasse muusikasse.

Omalooming võimaldab omandatud teadmisi ja oskusi, sh muusikalist kirjaoskust, loovalt katsetada ning rakendada uutes olukordades (kaasmängud, *ostinato*'d, rütmilis-meloodilised improvisatsioonid, iseseisvad muusikapalad, muusikaline liikumine, tekstide loomine jne). Leitakse loomingulisi ühisosi erinevate ainevaldkondadega (keeled, kunst, kirjandus jt).

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, sh muusikalist kirjaoskust. Õpilaste muusikalist eneseväljendust ja isikupärast esinemisoskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Laulupeo traditsiooni edasikandumisel tähtsustub õpilaste osavõtt (kooli)koori tegevuses.

Silmaringi avardamise, kontserdikultuuri kujundamise ja muusika kuulamise kogemuse saamise eesmärgil käiakse õppekäikudel (kontserdid, muusikaetendused, muuseumid jne). Kohtutakse kodupaiga, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega. Õppekäikudel kogetut arutletakse ja analüüsitakse õpetaja kaasabil.

Muusikaliste tegevuste kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära. Õppimises ja õpetamises pööratakse tähelepanu hariduslike erivajadustega (sh muusikaliselt andekate) õpilaste võimete arendamisele.

Kooliastme õpitulemused – **II kooliaste**

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;
- 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
- 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislause: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „,„Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann / Fr. Kuhlbars), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvaviis / M. Körber),
- 5) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;
- 6) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.

Pillimäng

Õpilane:

- 1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
- 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil;
- 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga;
- 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas;
- 2) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse;
- 3) rakendab liikumises muusikateadmisi.

Muusikaline omalooming

Õpilane:

- 1) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel;

- 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas;
- 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes;
- 4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.

Muusika kuulamine

Õpilane:

- 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades;
- 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi;
- 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele;
- 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore;
- 5) eristab kuuldelselt sümfooniaorkestri pillirühmi;
- 6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;
- 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;
- 2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes –laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises iikumis;
- 3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;
- 4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides;
- 5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
- 6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;
- 7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;
- 8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;
- 9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;
- 10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältsed, rütmifiguurid ja pausid).

taktimõõdud 2/4, 3/3, 4/4, C ja eeltakt;

duur-, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d;

muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

ÕPITULEMUS	ÕPPESISU	HINDAMINE		
		ALGTASE	KESKTASE	KÕRGTASE
4. Klass - Regilaul, kadri- ja mardikombed. - Tunneb hääleliike, kooriliike teoreetiliselt ja kuuldeliselt, teab nimetada eesti koorijuhte. - Õpib põgusalt tundma Camille Saint- Saensi, Pjotr Tšaikovski, Ludwig van Beethoveni, Richard Rodgersi, Arvo Pärdi, Ülo Vinteri, Arne Oidi elu ja loomingut.	Taktimõõt, helivältused JO-astmerida ehk duur-helilaad, duur-kolmkõla RA-astmerida ehk moll-helilaad, moll-kolmkõla Dünaamikamärgid Kaheksandikpaus Uued rütmid Hääli ja hääleliigid Kooriliigid, koorijuhid C. Saint- Saens,	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule. Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule. Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. Mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule. Õpilane laulab lüüdsalt, kergelt, ilma ühegi veata,

• Tutvub absoluutse noodisüsteemi ning viiulivõtmega. • Õpib tundma duur- ja moll- helilaadi ning kolmkõlasid. • Õpib tundma löök- pille, mängima rütme, aru saama rütminoost. • Saab aru muusikateose ülesehitusest.	P. Tšaikovski, L. van Beethoven, R. Rodgers, A. Pärt, Ü. Vinter, A. Oit. Muusikateose vorm Nootide tähtnimetused: c, d, e, f, g, a, h,	ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimete kohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu.	diktatsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimete kohaselt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias,0	loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktatsiooniga ja väljendus- rikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimete kohaselt, väga heal tasemel, veatult.
5. klass • On omandanud kooliastme lauluvara • Mõistab õpitud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalises tegevuses. • Mõistab taktimõõtude 3/4, 2/4, 4/4 (C) ja eeltakti tähendust ja arvestab neid musitseerides.	Rütm . Helivältuste põhikujud; helivältuste murrulised nimetused; punkt noodi järel; pidekaar Pulss. Meetrum. Takt. Taktimõõt. Neljandiktaktimõõt. Absoluutkõrgustega helid	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule. Kasutab laule õpides relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule.	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu ning peast oma kooliastme ühislaule.

• Õpilane seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed). • Mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste tähendust. • Mõistab duur – ja moll-helilaade ja helistikke C//a; G//e; F//d tähendust ning kasutab neid musitseerides • On tutvunud tempo- ja dünaamika oskussõnade tähendusega. • Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille ja -tantse. • Oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi.	Helihark e kammertoon. Oktav. Absoluutne kuulmine. Viiulivõti. Nootide tähtnimed (c, d, e, f, g, a, h) Klaviatuur. Diees, be-moll, bekarr. Helilaad. Helistik. Duur-helilaad, moll-helilaad. Toonika. Kolmkõla. Võtmemärk. Helistikud: C//a, G//e, F//d Tempo. Metronoom. Valik tempotermineid. Dünaamika. Dünaamika oskussõnad. Tämber e kõlavärv	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm). Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat	Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja enesekindel Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm). Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi.	Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Õpilane laulab latusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel, veatult. Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega,
---	---	---	---	---

	Eesti muusika. Rahvalooming. Eesti vanem rahvalaul (regilaul), uuem rahvalaul. Rahvapillid, rahvatantsud, heliloojad	muusikat; mõistab autorsuse tähendust. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Leiab iseloomulikke jooni eesti rahvamuusikas. Kasutab muusika kuulamisel õpitud muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika	Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat Leiab iseloomulikke jooni eesti rahva- muusikas. Kasutab muusika kuulamisel õpitud muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendus- vahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara. Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi	võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Leiab iseloomulikke jooni eesti rahva- muusikas Kasutab muusika kuulamisel õpitud muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendus- vahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades muusika oskussõnavara.
--	---	--	--	---

				Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
6. klass - On omandanud kooliastme lauluvara - On tutvunud Eesti 19. saj kultuuritegelaste ja kultuurisündmustega. - On tutvunud Miina Härma ja Heino Eller elu ja loominguga. - On tutvunud Eesti muusikaelu arenguga 20. sajandi I poolel. - On tutvunud ja oskab väärtustada Gustav Erneseksa tegevust Eesti kultuurielu edendajana. - On tutvunud Eesti 20. saj tuntumate heliloojate tegevuse ja loominguga. Teab nende positsiooni maailma muusikaelus.	Rahvuslik ärkamisaeg. I üldlaulupidu. Esimesed rahvuslikud heliloojad: K.A. Hermann; F.A. Saebelman; Kunileid; F.A. Saebelmann. Kultuuritegelased: L. Koidula; J.V. Jannsen; C. R. Jakobson, J. Hurt Eesti muusikaelu areng 20. saj I poolel. Esimesed professionaalsed heliloojad: Miina Härma, Mart Saar, Mihkel Lüdig, Cyrillus Kreek jne Esimesed muusikalised lavateosed	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoos- seisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab peast oma kooliastme ühislaule. Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi muusitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu (nt	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda peast oma kooliastme ühislaule. Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi muusitseerimisel	Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades. Laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Oskab laulda peast oma kooliastme ühislaule. Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Õpilane laulab lodusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.

• On tutvunud Eestis te- gutsenud levimuusi- kute tegevuse ja loo- minguga. • On kursis eelmise sa- jandi 80-ndate lõpu sündmustega Eestis. • On tutvunud Soome, saamide, Vene, Läti ja Leedu,Rootsi, Norra, Austria, Saksamaa, Ungari, Poola, Suurb- ritannia, Iirimaa muu- sikatradsioonidega. On teinud ja ette kand- nud esitluse ühe maa/riigi muusikast ja kultuurist. • Mõistab õpitud heli- vältuste, rütmifiguu- ride ja pauside tähen- dust ning kasutab neid muusikalises tegevus- ses. • Mõistab taktimõõtude 3/4, 2/4, 4/4 (C) ja eel- takti tähendust ja	Esimene sümfooniaor- kester Eesti heliloojate loo- ming. Gustav Ernesaks, Heino Eller, Arvo Pärt, Veljo Tormis Eesti levimuusika. Raimond Valgre, pop- ja rokkmuusika. Teine ärkamisaeg. Alo Mattiisen „5 är- kamisaegset laulu“, laulev revolutsioon. Euroopa rahvaste muusika Soome, saami, Vene, Rootsi, Norra, Läti,	meloodias, rütmikas või dü- naamikas, stiilis vm). Julgeb esitada ideid ja ra- kendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusika- listes eneseväljendustes. Õpilane väljendab oma loo- mingulisi ideid võimete- kohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskus- sõnade abil kuulatavat muu- sikat; mõistab autorsuse tä- hendust. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Leiab iseloomulikke jooni eesti rahvamuusikas. Kasu- tab muusika kuulamisel õpitud muusikalisi oskusi ja teadmisi.	võimetekohaselt, heal ta- semel, esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm). Julgeb esitada ideid ja ra- kendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusi- kalistes eneseväljendus- tes. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusa- davalt, esineb väiksemaid eksimusi. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika os- kussõnade abil kuulata- vat muusikat; mõistab autorsuse tähendust. Eristab kuuldeliselt vo- kaal- ja instrumentaal- muusikat Leiab iseloomulikke jooni eesti rahva-	Õpilane kasutab muusi- kalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimete- kohaselt, väga heal tase- mel, veatult. Julgeb esitada ideid ja ra- kendab võimete- kohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusi- kalistes eneseväljendus- tes. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobi- vate muusikaliste väljen- dusvahenditega, võimete- kohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt. Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika os- kussõnade abil kuulata- vat muusikat; mõistab autorsuse tähendust.
--	---	---	--	---

arvestab neid musitseerides. • Õpilane seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed). • Mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste tähendust ning kasutab neid musitseerides. • Mõistab duur – ja moll-helilaade ja helistikke C//a; G//e; F//d tähendust ning kasutab neid musitseerides	Leedu, Austria, Saksa-maa, Ungari, Poola, Suurbritannia, Iirimaa muusika. Muusikateooria. Helivältuste põhikujud, helivältuste murulised nimetused, punkt noodi järel, pidekaar Neljandiktaktimõõt. Relatiivne süsteem (JO, LE, MI..) Duur-ja moll-helilaad Oktav. Viiulivõti. Nootide tähtnimed (c, d, e, f, g, a, h) Klaviatuur. Diees, bemoll, bekarr. Helistik. Võtmemärk. C//a, F//d, G//e	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest muusika oskussõnavara. Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.	muusikas. Kasutab muusika kuulamisel õpitud muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendus- vahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara. Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.	Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Leiab iseloomulikke jooni eesti rahva- muusikas Kasutab muusika kuulamisel õpitud muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendus- vahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades muusika oskussõnavara. Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
---	---	---	---	---

III kooliaste

III kooliastmes on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Muusikatunnis lauldakse, nii ühe- kui mitmehäälselt, ansamblis, kooris kahe- või kolmehäälselt. Jätkatakse õpilaste vokaalsete võimete arendamist, arvestades õpilase häälemurde perioodiga. Repertuaari kuuluvad Eesti ja teiste rahvaste laulud ning kooliastme ühislaulud. Ühislauluvarasse kuuluvad laulud, mis seovad erinevaid põlvkondi ja kannavad edasi ühislaulmise traditsiooni säilimist.

Muusika kuulamisel on keskmes muusika mõtestamine ja tõlgendamine. Jätkatakse Eesti muusika tundmaõppimist ning tutvutakse ka erinevate muusikakultuuride ja rahvaste muusikaga. Muusika analüüsimisel ja tõlgendamisel kasutatakse muusika oskussõnu ning luuakse seoseid erinevate kunstiiliikide ja õppeainete vahel. Muusikat kuulates tähtsustub kuuldud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale kujuneb kriitiline suhtumine internetis leiduvasse muusikasse.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, sh muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust. Laulupeo traditsiooni edasikandumisel tähtsustub õpilaste osavõtt (kooli)koori tegevuses.

Silmaringi avardamise, kontserdikultuuri kujundamise ja muusika kuulamise kogemuse saamise eesmärgil käiakse õppekäikudel (kontserdid, muusikaetendused, muuseumid jne). Kohtutakse kodupaiga, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega. Õppekäikudel kogetut arutletakse ja analüüsitakse õpetaja kaasabil.

Muusikaliste tegevuste kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära. Toetatakse õpilase kujunemist aktiivseks ja iseseisvaks õppijaks, kes väärtustab koostööd ning arvestab kaaslastega. Õppimises ja õpetamises pööratakse tähelepanu hariduslike erivajadustega (sh muusikaliselt andekate) õpilaste võimete arendamisele.

Kooliastme õpitulemused

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab ühe- ja/või mitmehäälseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;
- 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;

- 3) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks / L. Koidula), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford / (V. Oxford), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen / J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Saaremaa valss“ (R. Valgre / D. Vaarandi), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal);
- 4) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;
- 5) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida.

Muusika kuulamine

Õpilane:

- 1) uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust;
- 2) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest;
- 3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;
- 4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega;
- 5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi;
- 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust;
- 8) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;
- 9) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga;
- 10) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;
- 3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansambelis);
- 4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel;
- 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;

-

11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.

ÕPITULEMUS	ÕPPESISU	HINDAMINE		
		ALGTASE	KESKTASE	KÕRGTASE

7. klass - On tutvunud heli omadustega ja oskab paralleele seada ümbritseva keskkonnaga. - On tutvunud keelpillide ehitusega. Suudab kõla ja pildi järgi eristada erinevaid keelpille. - On tutvunud löökpillide ehitusega. Suudab kõla ja pildi järgi eristada erinevaid löökpille. - On tutvunud puhkpillide ehitusega. Suudab kõla ja pildi järgi eristada erinevaid puhkpille. - On tutvunud Araabia, juutide, Austraalia, Hiina, Jaapani, India, Indoneesia ja Bali muusikapärandiga. Teeb esitluse ja	Helide maailm: Heli, heliallikas, heli omadused, helihark, müra, kaja. Keelpillid: <u>Poogenkeelpillid:</u> viiul, vioola, tšello, kontrabass <u>Näppekeelpillid:</u> harf, kitarr Poogen, vibraato, <i>pizzicato</i> Löökpillid: <u>Määratlemata helikõrgusega löökpillid:</u> suur trumm, väike trumm, taldrikud jne <u>Kindla helikõrgusega löökpillid:</u> timpan, ksülofon, kellamäng, vibrafon, torukellad, gong.	Laulab ühe- või mitme-häälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäras- t; Lau- lab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaa- linstru- mentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusika- hariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; Õpilane laulab selge diktatsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja	Laulab ühe- või mitme-häälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäras- t; Lau- lab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaa- linstru- mentaal- koosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusika- hariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktatsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Laulab ühe- või mitme-häälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäras- t; Lau- lab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaa- linstru- mentaal- koosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusika- hariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktatsiooniga ja
---	---	--	---	---

ettekande ühest eel- pool nimetatud maa/riigi /rahva kul- tuuripärandist. ● Mõistab õpitud heli- vältuste, rütmifiguu- ride ja pauside tähen- dust ning kasutab neid muusikalises te- gevuses. ● Mõistab taktimõõ- tude 3/4, 2/4, 4/4 (C) ja eeltakti tähendust ja arvestab neid mu- sitseerides. ● Õpilane seostab rela- tiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluut- sete helikõrgustega (tähtnimed). □ ● Mõistab viiulivõtme, bassivõtme ja abso- luutsete helikõrguste tähendust ning kasu- tab neid musitseeri- des.	Puhkpillid <u>Puupuhkpillid:</u> klarnet, flööt, oboe, fagott, sakso- fon <u>Vaskpuhkpillid:</u> trompet, tromboon, metsasarv, tuuba Huulik, sordiin, <i>glis- sando</i>, kõlalehter Maailma rahvaste muu- sika ja traditsioonid Araabia, juutide, Austra- lia, Hiina, Jaapani, India, In- doneesia ja Bali muusi- katraditsioonid ja rahva- pillid. Rütmiopetus	eksimusi. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musit- seerimisel võimetekohaselt, rahulda- val tasemel, esineb puu- dusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm). Õpilane väljen- dab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõ- ningal määral, esineb puu- dusi ja vigu. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõna- vara kasutades suuliselt ja kirjalikult Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salves- tatud ettekandes; Teab autoriõigusi ja sel- lega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahva-	Õpilane kasutab muusika- lisi teadmisi ja oskusi mu- sitseerimisel võimetekoha- selt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm). Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võime- tekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksi- musi. Väljendab oma arva- must kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüü- sib seda muusika oskussõ- navara kasutades suuliselt ja kirjalikult. Väärtustab heatasemelist muusikat ela- vas ja salvestatud ettekan- des; Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; Rakendab üksi ja rühmas musitseeri- des teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;	väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel. Õpilane kasutab muusika- lisi teadmisi ja oskusi mu- sitseerimisel võimeteko- haselt, väga heal tasemel, veatult. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobi- vate muusikaliste väljen- dusvahenditega, võimete- kohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult. Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salves- tatud ettekandes; Teab autoriõigusi ja sel- lega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning
---	---	---	--	---

	Helivältuste põhikujud; helivältuste murrulised nimetused; punkt noodi järel; pidekaar Neljandiktaktimõõt, kaheksandiktaktimõõt. Uued rütmid: triool, sükoop. Noodiõpetus Helihark e kammerton. Viiulivõti, bassivõti. Absoluutsed helikõrgused: c, d, e, f, g, a, h. Helilaad, helistik. Klaviatuur. Oktaav. Dies, bemoll, bekarr.	muusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest muusika oskussõnavara. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.	Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllal-dast muusika oskussõnavara. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.	väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades muusika oskussõnavara. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
--	---	---	---	--

8. klass • On tutvunud klavhpillide ehitusega. Suudab kõla ja pildi järgi eristada erinevaid klavhpille. • On tutvunud elektrofonide tööpõhi mõtete ja arenguga. Teab maailma ja Eesti tuntumaid elektron- muusika heliloojaid. • Omab ülevaadet Hispaania muusika- traditsioonidest. • Omab ülevaadet Brasiilia, Argentiina, Kuuba, Jamaica, Mehhiko muusika- traditsioonidest. • Omab ülevaadet indiaanlaste, eskimode, euro- ja afroameerika muusikatradsioonidest	Klahvpillid Klaviatuur. Klaver, klavessiin, orel, akordion. Elektrofonid Süntesaator, digitaalklaver, rütmimasin, arvuti- muusika. Maailma rahvaste muusika ja traditsioonid Hispaania; <u>Ladina-Ameerika</u>: Brasiilia, Argentiina, Kuuba, Jamaica, Mehhiko muusika- kultuurid; <u>Põhja-Ameerika</u>: indiaanlased, eskimod, euroameerika, afroameerika muusikakultuurid.	Laulab ühe- või mitme- häälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal- koosseisudes, mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpselaulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	Laulab ühe- või mitme- häälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal- koosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusika- hariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Laulab ühe- või mitme- häälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast; Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal- koosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusika- hariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingami- sega, selge diktsiooniga ja
---	---	--	---	--

• Tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis). • On kursis muusikatehnika arenguga. • Omab ülevaadet erinevatest pop- ja rock-muusika stiilidest ja muusikutest. Koostab esitluse ja teeb ettekande ühest pop- või rockmuusika stiilist. • Omab ülevaadet Eesti pop- ja rockmuusika arengust ja muusikutest. • Õpilane seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed). • Mõistab viiulivõtme, bassivõtme ja absoluutsete helikõrguste	Rock- ja popmuusika Muusikatööstus ja äri Levimuusika, autorikaitse, piraatlus. Tööstusliku popmuusika algus. Muusikatehnika areng. 20. saj popmuusika stiilid: kantri, rock`n`roll, briti 60-ndate pop- ja rockmuusika, folk rock, soul, funk, heavy rock, progressiivne rock, jazz rock, jazz fusion, disko, punk rock, grunge, hiphop, elektrooniline popmuusika, superstaarid. Popmuusika Eestis perioodil 1920 – tänapäev. Noodiõpetus	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi muusitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis). Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult. Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. Rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi muusitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi (nt rütmikas, meloodias, dünaamikas, stiilis vm). Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult. Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. Rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes	väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi muusitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel, veatult. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. Rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma
---	--	---	--	---

tähendust ning kasutab neid musitseerides. • Mõistab õpitud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalises tegevuses. • Mõistab taktimõõtu 3/4, 2/4, 4/4 (C) ja eeltakti tähendust ja arvestab neid musitseerides.	Helihark e kammertoon. Viiulivõti, bassivõti. Absoluutsed helikõrgused: c, d, e, f, g, a, h. Helilaad. Helistik. Klaviatuur. Oktaav. Diees, bemoll, bekarr. Rütmiopetus Helivältuste põhikujud; helivältuste murrulised nimetused; punkt noodi järel; pidekaar Neljandiktaktimõõt, kaheksandiktaktimõõt. Triool, süngoop	muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Eristab pop- ja rock muusikastiile vähesel määral. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest muusika oskussõnavara. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.	tegevustes oma loomingulisi ideid. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Eristab pop- ja rock muusikastiile mõningal määral, oskab tuua üksikuid stiilinäiteid. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi.	loomingulisi ideid. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Eristab erinevaid pop- ja rockmuusikastiile põhjalikult. Oskab tuua näiteid vastavat muusikastiili viljelevatest ansamblitest/solistidest. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selge- sõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades muusika oskussõnavara. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
--	--	---	--	--

			Õpilane omab õpitud ma- terjalist häid teadmisi.	
--	--	--	--	--

9. klass • On tutvunud erinevate muusika esitamise koosseisudega. • Oskab nii pildil kui ka kuuldeliselt eristada erinevaid orkestri- ja ansambli liike. Teab tuntud Eesti dirigente. • On teadlik hääle tekkimisest ja hääle ter- vishoiust. • Teab nimetada nii nais- kui ka mees- hääleliike. Oskab ni- metada Eesti ja maailma tuntud laul- jaid. • On tutvunud muusi- kalavastuste ülesehi- tusega. Teab tuntud muusikalavastusi koos heliloojatega. • Omab ülevaadet Eesti muusikateatri arenguloost.	Muusika esitamise koos- seisud Ansambel, orkester. Or- kestriliigid ja ansambli- koosseisud. Partituur, ERSO. Hääl Hääleorganid. Hääle- murre. Hääleliigid. Muusikateater Ooper, operett, ballett, muusikal. Libreto, libretist, koreog- raaf, pantomiim, aaria, retsitatiiv. Eesti muusikateatri aren- gulugu.	Laulab ühe- või mitme- häälselt rühmas olenevalt oma hääle oma- pärast; Laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vo- kaalinstrumentaal- koos- seisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpo- liitilist olemust ning muu- sikahariduslikku tähen- dust. Oskab laulda eesti rahva- laulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühis- laule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingu- lisi ideid; Õpilane laulab selge dikt- siooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpselaulmisega.	Laulab ühe- või mitme- häälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast; Lau- lab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitsee- rib erinevates vokaalinstru- mentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab lau- lupeo sotsiaalpoliitilist ole- must ning muusika- hari- duslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahva- laulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühis- laule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes te- gevustes oma loomingulisi ideid. Õpilane laulab hästi, üksi- kute vigadega, selge dikt- siooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Laulab ühe- või mitme- häälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast. Laulab koolikooris õpe- taja soovitusel ja/või mu- sitseerib erinevates vokaa- linstrumentaal- koosseisu- des; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaalpoliitilist olemust ning muusika- hariduslikku tähendust. Oskab laulda eesti rahva- laulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule. Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingu- lisi ideid; Õpilane laulab latusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja
--	---	--	---	--

● Teab nimetada ooperiteatreid ja muusikalavastusi koos heliloojatega. Teeb esitluse ja ettekande ühest ooperist. ● Omab ülevaadet Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusikatradditsioonidest ja heliloojatest. ● Omab ülevaadet jazz-muusika erinevatest stiilidest. ● Omab ülevaadet filmi helindamise protsessist. ● Mõistab õpitud helivältuste, rütmi-figuuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalises tegevuses. ● Mõistab taktimõõtu 3/4, 2/4, 4/4 (C) ja eeltakti tähendust ja arvestab neid muusitseerides.	Maailma rahvaste muusika ja traditsioonid Itaalia, Prantsustmaa ja Aafrika muusikatradditsioonid. Jazz-muusika Jazz-muusika põhijooned, jazzi eelkäijad, New Orleansi jazz, dixieland, chicago jazz, swing, bebop, cool jazz, free jazz, jazz rock, jazz 20.saj lõpul ja tänapäeval, jazz-muusika Filmimuusika Filmi helipildi põhikomponendid. Filmimuusika loojad. Rütmiõpetus	Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi muusitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnava kasutades suuliselt ja kirjalikult Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. Rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi muusitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm). Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnava kasutades suuliselt ja kirjalikult. Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. Rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab	väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi muusitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel, veatult. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt. Väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnava kasutades suuliselt ja kirjalikult Väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; Teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. Rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes
--	---	--	---	---

• Õpilane seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed). • Mõistab viiulivõtme, bassivõtme ja absoluutsete helikõrguste tähendust ning kasutab neid musitseerides.	Helivältuste põhikujud; helivältuste murrulised nimetused; punkt noodi järel; pidekaar Neljandiktaktimõõt, kaheksandiktaktimõõt. Triool, süngoop Noodiõpetus Helihark e kammertoon. Viiulivõti, bassivõti. Absoluutsed helikõrgused: c, d, e, f, g, a, h. Helilaad. Helistik. Klaviatuur. Oktaav. Diees, bemoll, bekarr.	muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest muusika oskussõnavara. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.	erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.	tegevustes oma loomingulisi ideid. Leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades muusika oskussõnavara. Kasutab musitseerides ja kirjalikke ülesandeid lahendades muusikalisi oskusi ja teadmisi. Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
--	---	--	---	---

